

ЕКСПЛУАТАЦІЯ ТА СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО НАД ДІТЬМИ У СЕКТОРІ ПОДороЖЕЙ ТА ТУРИЗМУ

Інформаційна брошура
для працівників
туристичної галузі

FUNDACJA
DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ

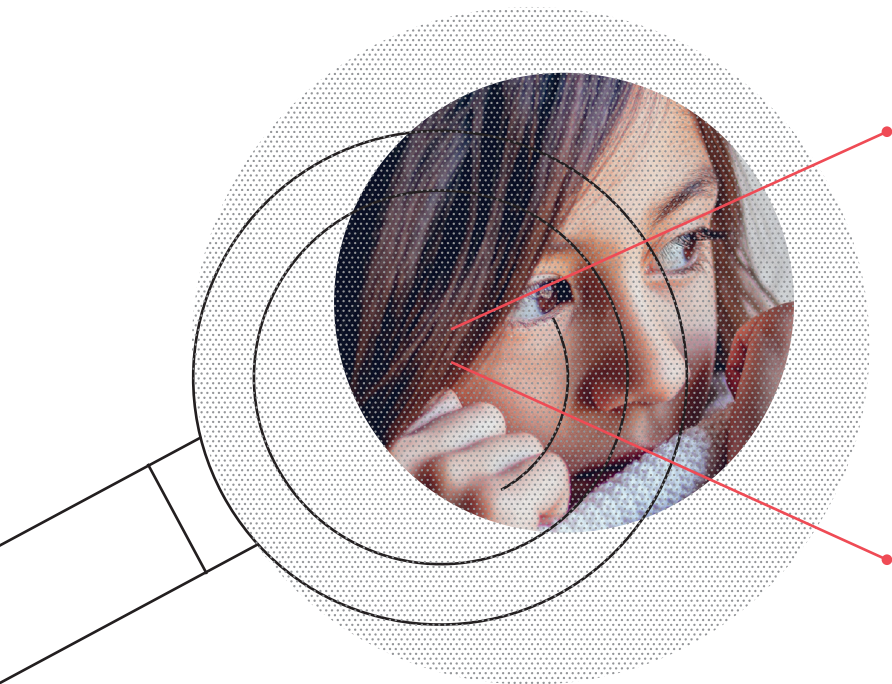
У цій брошурі розглядається проблема сексуального насильства над дітьми та їх експлуатації в контексті подорожей і туризму, а також надається інформація про те, як персонал і керівництво можуть запобігти жорсткому поводженню з дітьми та реагувати на них на території свого об'єкту.

Сексуальне насильство та експлуатація дітей (тобто осіб віком до 18 років) у сфері подорожей і туризму є серйозною проблемою в усьому світі включно з Польщею. Багатьом дітям не вдається допомогти, тому що люди, які стають свідками тривожних ситуацій, наприклад, у готелях, барах чи ресторанах, не знають, коли і як реагувати.

Винуватці сексуальних злочинів проти дітей користуються готелями та іншими об'єктами проживання, тому що тут вони почуваються анонімними і безкарними. За зачиненими дверима готельного номера жорстоке поводження з дітьми може набувати різних форм: сексуальне насильство, проституція, порнографія або торгівля дітьми. Той, хто чинить таке жорстоке поводження з дітьми, не повинен залишитися безкарним. Тому так важливо, щоб свідки повідомляли про тривожні ситуації.

МАСШТАБ ПРОБЛЕМИ

Сексуальне насильство та експлуатація дітей у контексті подорожей та туризму - це проблема, масштаб якої неможливо визначити. Немає конкретних кількісних даних, оскільки регулярні дослідження у цій сфері не проводяться. Зловмисники, усвідомлюючи кримінальну відповідальність, використовують різні способи переховування, а діти, які зазнають такої форми жорстокого поводження, часто піддаються залякуванням та шантажу, а також соромляться розповідати про те, що з ними сталося. Низький показник розкриття таких злочинів та їх складність ускладнюють отримання достовірних даних. Жоден орган не веде статистику з розрізненням місця злочину, однак, використовуючи результати доступних соціальних досліджень, ми можемо приблизно оцінити дані щодо сексуального насильства над дітьми у світі.

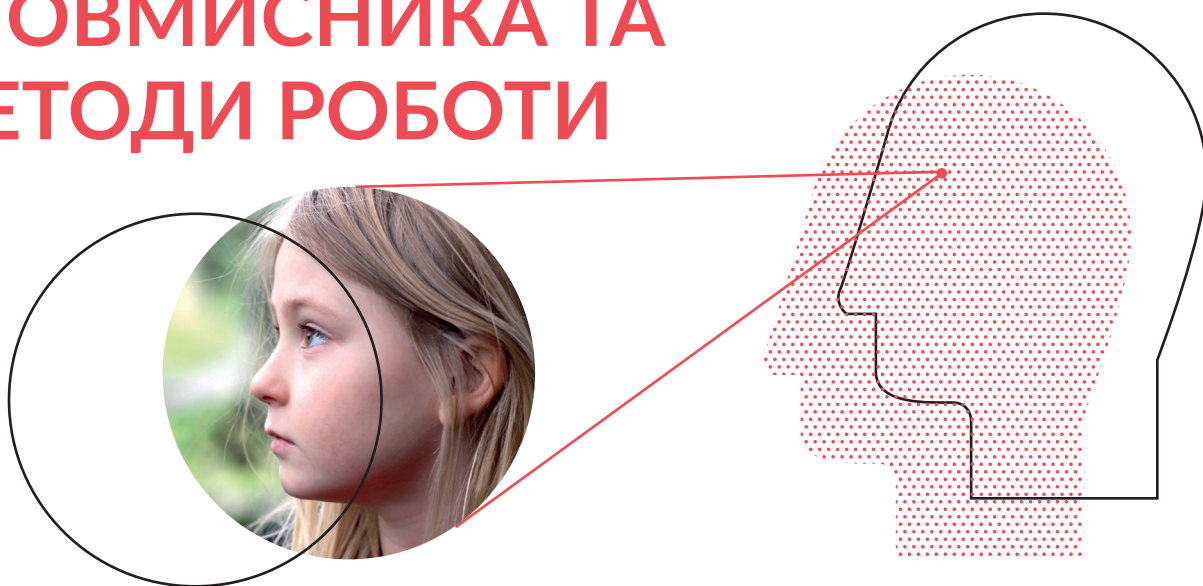

ЮНІСЕФ повідомляє, що приблизно 2 мільйони дітей щорічно стають жертвами сексуального насильства, а за даними Європейської комісії кожна п'ята дитина є жертвою тієї чи іншої форми сексуального насильства.

За даними Головного статистичного управління за 2019 рік, у Польщі близько 127 тис. дітей віком 13-17 років зазнали сексуального насильства. Ці тривожні цифри неточні, оскільки більшість дітей ніколи не розголошують цей факт.

Величезну роль у боротьбі з цим видом злочинності в силу своєї специфіки відіграє туристична індустрія. Адекватна реакція на тривожну ситуацію дозволяє припинити процес, виявити та покарати винного, захистити інших дітей від біди.

ПРОФІЛЬ ЗЛОВМИСНИКА ТА МЕТОДИ РОБОТИ

Хоча прийнято вважати, що секс-туризмом займаються переважно чоловіки середнього або літнього віку, молоді чоловіки та жінки також можуть бути злочинцями. Скривдити неповнолітніх можуть як багаті, так і менш заможні туристи. Зловмисники використовують туристичну базу: готелі, ресторани, санаторії, авіалінії, таксі, туристичні фірми тощо. Вони контактують з дітьми в різних обставинах, наприклад, на вулиці, на пляжі, в ресторанах, на вокзалах або в торгових центрах - в тому числі через третіх осіб (осіб, які організовують, або є посередниками в дитячій проституції або торгівлі дітьми). Все частіше перший контакт з дитиною чи посередником відбувається через Інтернет. Процес завоювання кривдником довіри дитини може тривати довго. Злочинець використовує «слабкі місця» дитини, він може спробувати зблизитися з нею і використати ці стосунки, щоб спокусити її. Він може купувати подарунки, давати цікаві обіцянки, повільно посилюючи сексуалізацію контакту, розмовляючи про секс або показуючи порнографічні матеріали. Зловмисники використовують маніпуляції, часто погрожують наслідками, якщо дитина розкриє комусь їхню «спільну таємницю». Ці дії викликають у дитини відчуття страху, провини або спільної відповідальності за те, що сталося.

ДІТИ, ЩО НАЙЧАСТІШЕ ПІДДАЮТЬСЯ ЖОРСТОКОМУ ПОВОДЖЕННЮ

Кожна дитина може стати об'єктом насильства – і дівчатка, і хлопчики. Однак, існують індивідуальні, сімейні чи екологічні фактори, які збільшують цей ризик. Зокрема, до них належать:

- походження з етнічних меншин або інших маргінальних соціальних груп,
- попередній досвід насильства, недогляду чи експлуатації,
- бідність і відсутність задоволення елементарних життєвих потреб (їжа, одяг),
- сирітство або відсутність опіки через патології в сім'ї (наприклад, життєва безпорадність батьків, безробіття, залежності, психічні захворювання)

Діти більше піддаються насильству, ніж дорослі, що є результатом їхньої емоційної та життєвої незрілості, довірливості та браку усвідомлення загроз і наслідків. Також дітьми легше маніпулювати.

СИТУАЦІЇ, ЯКІ МАЮТЬ ПІДВИЩИТИ ПИЛЬНІСТЬ

Якщо стосунки між дорослим і дитиною не здаються невимушеними і турботливими, на це варто звернути увагу!

Особа, яка чинить сексуальне насильство над дитиною, поводить себе по відношенню до неї неналежним чином, перевищуючи суспільно прийняті норми контакту, наприклад, тілесного, або схиляє її до неадекватної сексуальної поведінки. Однак, існує низка неочевидних ситуацій, на які слід звернути увагу, оскільки вони можуть вказувати на ризик експлуатації дитини.

Під час процедури реєстрації в готелі чи іншому закладі розміщення:

- у гостя відсутній документ, що посвідчує особу дитини, або в документах не вказані родинні зв'язки і гість не може це логічно пояснити,
- гість без багажу або з невеликим багажем для себе, немає речей дитини (наприклад, іграшок, одягу тощо),
- відвідувач і дитина не підтримують вільних відносин, не спілкуються і не розмовляють однією мовою,
- дитина не одягнена відповідно до віку або погоди,
- гість і дитина явно відрізняються за економічним статусом, наприклад, дитина недоглянута і брудна,
- гість контролює те, що говорить дитина, або говорить за неї,
- проводячи дитину до номеру, гість спостерігає за входом, уникає відеокамер,
- гість оплачує проживання в об'єкті готівкою окремо за кожен день,
- не має бронювання або бронює номер на кілька днів і за цей час приводить туди різних дітей.

Під час перебування в готелі чи іншому закладі розміщення:

- гість не залишає дитину саму в номері або не дозволяє їй вийти з номеру,
- гість просить не заходити в номер, вішає табличку «не турбувати»,
- не пускає клінінгову службу та будь-кого з персоналу закладу,
- з кімнати доносяться тривожні звуки, крики, плач,
- гість запрошує в номер інших осіб, не зареєстрованих в об'єкті,
- у ресторані гість дозволяє дитині вживати алкогольні напої та/або палити сигарети або схиляє її до цього,
- контакт між дорослим і дитиною виходить за рамки загальноприйнятих норм - тілесний контакт сексуального характеру,
- гість перебуває в барі в компанії підлітків, яких забирають інші дорослі, які не виглядають як їхні батьки,
- у кімнаті, куди гість заселився з дитиною, є багато алкоголю, наркотиків або презервативів.

Виникнення деяких із цих ситуацій не означає автоматично, що неповнолітня особа зазнає насильства. Важливо залишатися пильними і звертати увагу на сигнали, які можуть викликати тривогу.

ЧИ ПЕРЕДБАЧЕНІ У ВАШОМУ ОБ'ЄКТІ ПРОЦЕДУРИ РЕАГУВАННЯ НА ЖОРСТОКЕ

Працівники туристичної галузі відіграють дуже важливу роль у запобіганні експлуатації дітей у туризмі. Завдяки прямому контакту з мандрівниками вони отримують особливу можливість реагувати на будь-які підозрілі ситуації, в тому числі повідомляти про них відповідні служби. Це має значний вплив на зменшення масштабів жорстокого поводження з дітьми, а також на ідентифікацію винних.

У ситуаціях, які явно свідчать про заподіяння кривди дитині або загрозу її здоров'ю та життю, найшвидший і найправильніший спосіб відреагувати – повідомити про подію за номером екстреної допомоги 112.

Але що, якщо ми не впевнені, що дорослий є потенційним злочинцем, хоча є певні сигнали, які вказують на це?

Реагувати на тривожні або підозрілі ситуації нелегко. Це вимагає сміливості, а також знання того, що і як можна зробити, щоб найкращим чином перевірити поведінку та наміри підозрюваного.

Якщо у вашому об'єкті є відповідні процедури, обов'язково ознайомтеся з ними, щоб могли швидко та належним чином реагувати. Пам'ятайте, що повідомляти поліцію чи прокуратуру про серйозні злочини проти дітей є юридичним обов'язком всіх, хто має достовірну інформацію про їх скоєння, підготовку чи спробу скоєння¹.

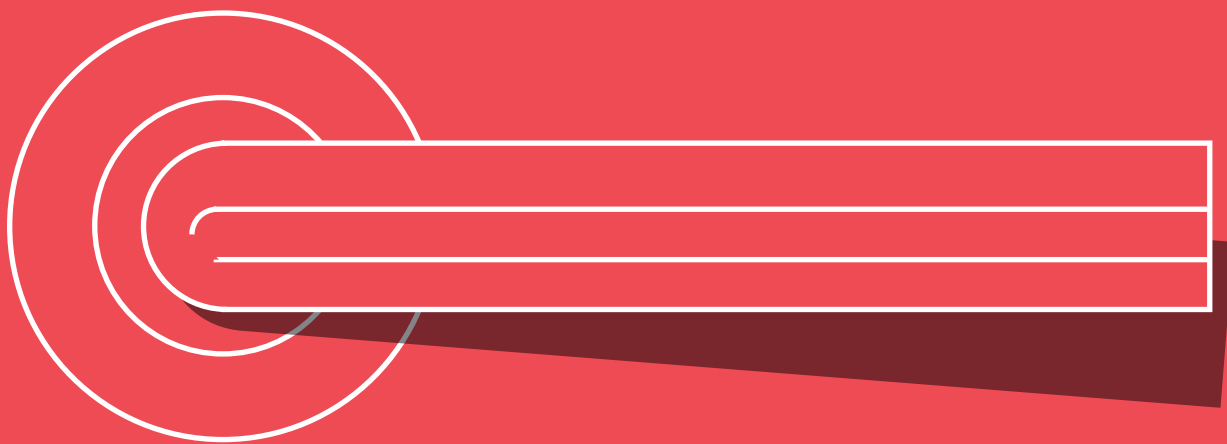
Якщо у вашому об'єкті немає таких процедур, ви можете змінити ситуацію.

Фонд «Даємо дітям силу» підготував зразок «Процедури захисту дітей для готелів та інших об'єктів розміщення», в якій конкретно та чітко вказано, як реагувати у разі загрози жорстокого поводження з дитиною з боку дорослого.

Процедура застосовується як до ситуацій, коли працівник об'єкту переконаний, що була скривджена дитина, так і до ситуацій, які потребують додаткової перевірки. Документ доступний на сайті www.standardy.fdds.pl/hotele у версії, що дозволяє вносити зміни. Кожен об'єкт може проаналізувати його, а потім адаптувати до своїх потреб і можливостей. Процедура була узгоджена з фахівцями готельної індустрії - як з працівниками, які мають безпосередній контакт з клієнтом, так і з керівництвом, завдяки чому вона є універсальною та адаптованою до реалій функціонування готелів та інших закладів розміщення.

---

¹ Ст. 240 Кримінального кодексу

Пам'ятайте!

Ваша реакція може врятувати життя
та здоров'я дитини!

Не відвертайтеся - реагуйте!

У випадку виникнення додаткових запитань, зв'яжіться з нами:

www.standardy.fdds.pl

www.fdds.pl

standardy@fdds.pl

Фінансується Radiohjälpen/Swedish Broadcast Foundation у рамках проєкту „Strengthening Safety of Ukrainian children in Poland”. Фонд Radiohjälpen/Swedish Broadcast Foundation не обов'язково поділяє висловленні тут погляди. Відповідальність за зміст несе виключно автор.

FUNDACJA
DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ

With support from
Radio
hjälpen

